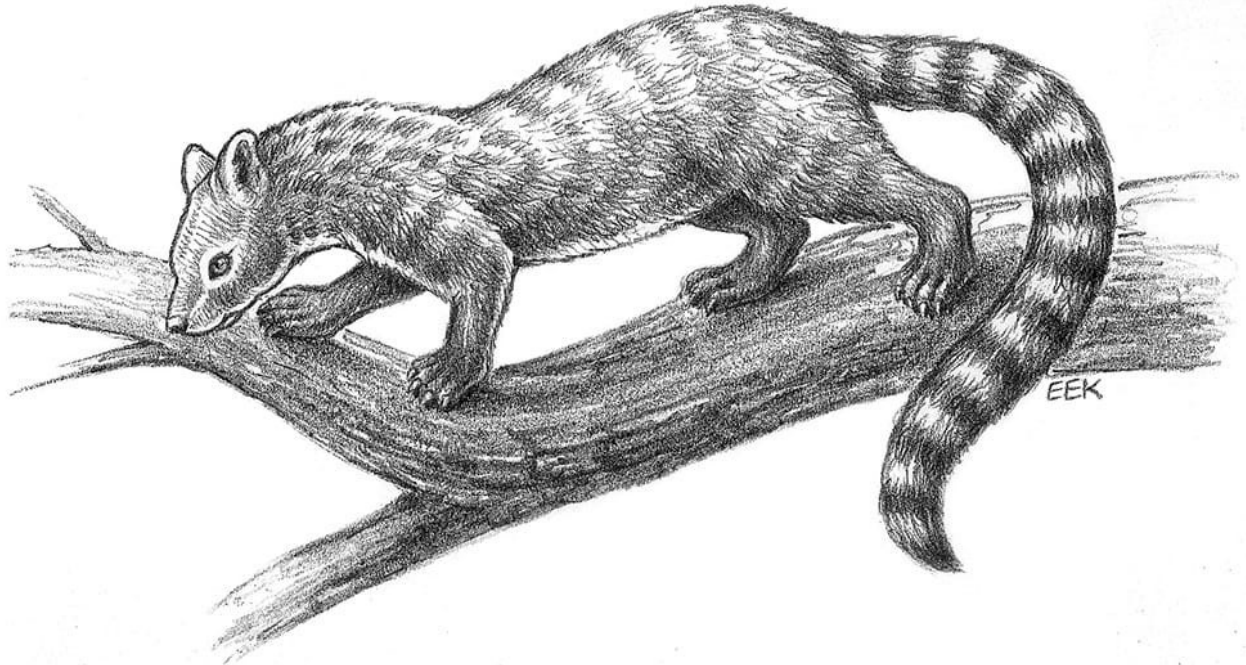

Hundens härstamning

För 50 miljoner år sedan fanns det en däggdjursfamilj -Miaciderna.

Ur Miaciderna (Miacidae) utvecklades olika djurstammar, de blev till björnar, mårdjur, kattjur, hyenor och hunddjur.

Hunddjuren – Canidae delas idag in i två undergrupper:
Canini och Vulpini

I Canini har vi vargar, coyoter, Schakaler, ett flertal vildhundar, Dingo och Tamhund.

Den gruppen kallas även "Äkta hundar"

I Vulpini har vi rävarna och rävlinkande hunddjur

Det var utseendet som gjorde att man delade in dem så här. Men senare, då genetiken och testmetoder utvecklades, så ser man att det finns en vetenskaplig grund till indelningen. Hunddjur inom Canini får fertil avkomma med andra hunddjur i gruppen och rävarna får fertil avkomma med andra rävar. Mellan hunddjur i de två olika grupperna blir avkomman antingen steril, delvis steril (endast honorna blir fertila) eller uteblir helt. Det tyder på att det finns betydligt närmre släktskap inom grupperna än mellan grupperna. Dvs trots att de har samma ursprung i grunden så har de utvecklats väldigt långt ifrån varandra.

Trots validiteten i den här indelningen så finns det förstås fortfarande gränsfall, dvs hundliknande djur i gruppen Vulpini och rävliknande djur i gruppen Canini och där det varken är självklart att de tillhör eller inte tillhör den ena eller andra gruppen.

Här kan ni se en översikt över den gren som vår tamhund kommer ifrån, dvs Canini:

[Canini \(stam\) – Wikipedia](#)

Tamhundens närmsta, idag levande släkting, är vargen. Det vet man via DNA-analyser och forskare är oftast överens i den frågan.

Att vargen är hundens, idag levande, närmsta släkting är dock egentligen inte samma sak som att den är hundens närmaste släkting.

Hunden anses ha utvecklats direkt från vargen men det är värt att nämna att det finns genetiker/biologer/forskare som menar på att en del saker tyder på att tamhundens ursprungsform var något annat än dagens vargar.

Huvudargumentet är att det verkar som om ursprungsformen vägde 15-20 kg eftersom tamhundar drabbas av akromelaga symtom ("störväxtproblem") i stigande grad efter 20kg's kroppsvikt.

När en hund väger över 20 kg och ju mer över 20 kg han/hon väger desto mindre livslängd och desto sämre hälsa. Detta är idag bekräftat från veterinärmedicinskt håll; hundens inre organ och skelett belastas och påverkas negativt av att de väger som en varg och t.o.m redan när de väger knappt hälften så mycket som en varg.

Med grund i detta menar man på att ursprungshunden var något annat än dagens vargar och man pekar speciifikt på en utdöd hund – Torvhunden (*Canis palustris familiaris*). Torvhunden levde med människan, var lik en Basenji och var Basenjins företrädare. Man menar på att Torvhunden fanns även i vild form (*Canis palustris*, dvs utan underartsnamnet "familiaris").

Basenjin räknas idag som den mest ursprungliga hundrasen, så det finns en viss logik i resonemanget.

Ytterligare argument för att våran tamhund är utvecklad från den utdöda hund-arten (*Canis palustris*) är att det finns så stora arts specifika olikheter mellan hund och varg. Dit räknas exempelvis att det är stora skillnader i när en hund resp en varg blir könsmogna och att hundar, till skillnad från vargen, är promiskuös. I en vargflock löper endast en tik, hos hundarna löper alla tikar.

En annan stor skillnad är att vargen är så beroende av specifik föda (kött) medan hunden kan leva och t.o.m frodas på en bredare "meny".

De skillnader mellan varg och hund som här ovan beskrivs kan ha uppkommit genom domesticeringen (ex så kan vargtikar som lämnar sin flock, börja löpa trots att hon tidigare "avhöll" sig från det).

Oavsett teorin med att det fanns något emellan varg och hund så kommer jag härmed utgå ifrån att hunden är direkt utvecklad från Vargen (Canis Lupus). Det är den vedertagna teorin och den stöds av de DNA-tester man gjort för att få klarhet i frågan.

Men vart kom hunden till? Vart började det?

Via bla DNA-analyser har man fastställt att det började i södra Kina.

Där fanns en slags varg -Tibetansk varg (Canis Lupus Chanco) och alla hundar man DNA -testat i syfte att förstå sig på deras härstamning har gemensamt att de bär på DNA från den Tibetanska vargen som är en underart till Gråvargen (Canis Lupus Lupus). När de sedan spridits över världen ser det ut som om de korsats med andra vargar (i princip alla idag levande vargar förutom de nordamerikanska) och vissa hundar/hundtyper har därför DNA från vissa vargar medan andra hundtyper har det från andra vargar, men oavsett skillnaderna i släktskap till olika vargar så har de gemensamt att de är släkt med den tibetanska vargen. Den finns än idag (i Kina men också ganska ordentligt utspritt runt om). Vad gäller social struktur och reproduktion lever den som Gråvargen , men säjs oftare leva i större flockar. Den sociala strukturen inklusive reproduktions-struktur är densamma som hos Gråvargen. Den finns i flera färger (ffa grå och rödaktig förutom i Indien där den oftast är svart). Den är något lättare än Gråvargen och mer hundlik. Den har, liksom tamhunden, kortare ben i förhållande till kroppen om man jämför med Gråvargen som är mer långbent.

Resan från varg till hund - Domesticeringen

Resan från varg till hund uppdelas i två huvuddelar. Proto-domesticeringen och domesticeringen.

Proto-domesticeringen

Pro/proto- domesticeringen började för omkring 40.000 år sedan pågick under ungefär 30.000 år. "Pro"/"proto" betyder "för" eller "före".

Med domesticeringen menas den process där en art anpassar sig efter människan och också, mer eller mindre, hamnar i beroendeställning till

människan. Man kan naturligt lägga till att beroendeställningen är ömsesidig, dvs att även människan blev mer eller mindre beroende av olika djurarter.

Under porto-domesticeringen är man säker på att vargen själv (och det naturliga urvalet) var den aktiva delen i närmandet till människan. Människan lade sig i senare (och det är den delen som man oftast syftar på när man talar om domesticeringen, men det är egentligen del 2 av historien om hur våra hundar blev till)

En del vargar vågade uppehålla sig på platser som var ganska nära människan. De var helt enkelt inte lika skygga som "medelvargen".

Generation för generation blev dofter och ljud från människor allt mer "acceptabelt"/normaliserat och därmed något mindre stressframkallande.

Vissa vargar och/eller familjeflockar med vargar blev än mer toleranta förmodligen beroende på att de i grunden hade lättare för att slappna av tillsammans med andra arter (via sitt genetiska arv och den naturliga variation som förekommer där)

Om man är insatt i hur [epigenetiken](#) fungerar så är det lätt att se att även den hade en stor roll här.

När man tänker på hur det kunde ha varit så är det lätt att se en bild framför sig där människan är bofast eftersom det är så de flesta av oss lever idag. Men människan rörde på sig (liksom vargen!) och ibland och att arterna ibland kom nära varandra var, i början, inget som varken vargen eller människan tog initiativ till. Det bara blev så och vissa vargar blev gradvis mindre stressade av det.

Även det sociala arvet och präglingen spelade säkert in. Var man en vargvalp vars föräldrar inte reagerade med flykt inför dofter eller ljud från människan så låg det förmodligen närmre till hands att själv inte reagera med flykt vilken man i sin tur präglade sin framtida avkomma med osv.

Den var en liten grupp vargar som utvecklade den här toleransen inför människors närvaro, de flesta vargar behöll en skygghet för människan och det ser vi på en klar majoritet av de vargar som lever idag.

Tillbaka till de vargar som utvecklade någon slags tolerans för människans närvaro:

I takt med att "stressen" (instinkten att skydda sig själv som individ och familjeflock) minskade i grad inträdde sakta urskiljningsförmågan. Här är det möjligt att närvaron av vissa grupper av människor var mindre stressframkallande än andra grupper av människor.

När de kom så nära att människan började märka det och kanske mer än att de hörde vargens avlägsna ylande så reagerade de förmodligen också på olika sätt. En del kanske skrämde iväg vargen (så gör man än idag ibland för att hålla dem på lämpligt avstånd från människan), andra kanske inte gjorde det, iaf inte på ett sätt som skrämde alla vargar och här kanske ytterligare ett steg i det naturliga urvalet togs (de vargar som är minst rädda för människan stannade medan de andra flydde).

Någon gång började vargarna se människan som en mellanhand till lättåtkomlig mat. Det kan ha varit mat som människan sparade på, slaktavfall, djurhudar och djurben som låg på tork och luktade blod. Även latrin (människors bajs!) var förmodligen en källa till lättsmält mat. De vegetabilier som människan åt blev möjliga att metabolisera för vargen genom att människans tarmsystem hade smält ned dem (vargar har mycket kortare tarm i förhållande till kroppen om man jämför med ex primater eller gräsätare, därför behöver vi ex koka ris längre till hundar än till människor om de ska få nytta av den energin och den näringen det innehåller). Att för en hyffsat orädd varg gå och plocka mat från människorna var förmodligen lättare än att jaga och fälla ett byte. Vargen är inte alls en lika effektiv jägare kattdjuren. De lever i första hand på att jaga, men lyckas inte lika ofta som kattdjuren. Därför ligger det kanske närmre för många hunddjur att äta lämningar av olika slag, ex ett djur som någon annan fällt. Och ibland var det människan som fällt det kött som vargen nosade sig fram till. Att äta bajs var förmodligen inte heller något nytt, tidigare kanske det var mest från gräsätare (som harpluttar) för att kunna tillgodogöra sig gräset och de lactobakterier som bildas då gräset "fermenteras" i tarmen och iom människan hittade hon kanske ännu mer attraktivt bajs.

Man kan tänka sig att vargen i början framförallt tog maten när människorna låg och sov. Då var de avstannade och inte lika uppmärksamma.

Om de gjorde så lärde de sig så småningom att invänta den tid som människan skulle gå och lägga sig. De kanske kom närmre när det började skymma och stannade upp där.

En del människor/människogrupper tyckte kanske att det var bra att ha dem omkring sig så där på kvällen. Kanske höll andra djur sig borta då? Kanske t.o.m människor från andra grupper höll sig borta pga av att vargen cirkulerade runt dem på lämpligt avstånd?

Vi vet inte, men vi tror att vi på något sätt upptäckte att de kunde vakta oss.

Och det är högst troligt att de verkligen vaktade oss (inte minst från andra vargflockar!) eftersom vi redan då var en indirekt resurs till mat. "Där människorna finns finns det mat som människorna lägger ifrån sig i närheten av sig. Det här är våra människor och ni andra kan dra härifrån!"

En del människor började se fördelar med detta och kanske t.o.m medvetet började lägga ut mat åt vargarna. Om inte annat, lägga ut den minst attraktiva maten lägre bort så att de inte kom nära och tog den mer attraktiva maten (för man kan tänka sig att en och annan människa blev sur när maten försvann!)

Ju mer vargen vann på detta, desto närmre kom vargen och en och annan nyfiken varg kanske dök upp även på dagen. Människan och vargen fick syn på varandra allt oftare. För en del av oss och för en del av dem var det okej. Vargar överlag har än idag inte tenderat att ge sig på människor och en del människor kunde se att det inte var någon fara.

Ibland kom kanske vargen utan att människan hade någon mat och väntade på att de skulle fixa mat. De kanske följde med, om än på avstånd till en början, betraktade människan då hon fixade mat och började lägga sig i det. Och förr eller senare så jagade de halvdomesticerande vargarna tillsammans med människan. Och kanske intresserade hon sig även för att följa med, observera och så småningom leta upp andra källor till mat.

Att ha tillgång till en halvdomesticerad och så småningom mer eller mindre tam vargs beskydd, doftsinne, hörsel, snabbhet och vapen (såsom tänder) var förmodligen en väldigt stor sak för människan. Det var en resurs och sina resurser gynnar man. Förhållandet blev ömsesidigt, människan var vargens resurs och vargen var människans resurs.

Båda hade ett behov av varandra och det samarbetet som fanns däremellan.

För att kunna samarbeta med varandra behöver man kommunicera med varandra och för det behöver man observera och i någon mån förstå varandra.

Dagens hund är så pass domesticerad att hon, på många vis skiljer på hur hon kommunicerar med en människa och hur hon kommunicerar med en hund. Hon skiljer också på vilken slags resurs en människa är för henne och vilken slags resurs en hund är för henne. Hon försvarar ibland människan från andra hundar, men hon försvarar väldigt sällan andra hundar (inte ens sin avkomma) mot människor. Hon upplever att hon lämnas ensam om hennes människa lämnar henne även när hon har andra hundar hos sig. Hon har lättare att se saker från en annan varelses perspektiv om denna varelsen är en människa än om det är en annan hund.

När man tänker närmre på det är det nästan lite läskigt. För trots att hon är så nära släkt med vargen att man, biologiskt sett, kan definiera det som om hunden och vargen är samma art (de kan få fertil avkomma tillsammans och dessutom mer fertil och livskraftig än två hundar eller två vargar kan få med

varandra) så är ju hennes "själ" i ett gränsland mellan varg och människa. Men hon är ingen varg och hon är ingen människa. Hon är helt sin egen men samtidigt så innerligt förankrad till oss.

Det finns ett 20-tal andra arter som vi lyckats domesticera, men hunden ligger väldigt långt före.

Förmodligen för att hunden (eller vargen) och människan fann ett förhållande som var så pass ömsesidigt som det är. Och för att det pågått under så väldigt lång tid.

Hur som helst: De bland dessa halvdomesticerade vargar som lyckades samarbeta som bäst med människan blev förstås ännu närmre människan både fysiskt och mentalt och fick också sin avkomma i närheten av människan. Avkomman föddes av föräldrar som klarat av resan fram tills nu och fick även bevittna det nära samarbetet med människan som blev mer och mer naturlig.

Människorna vandrade och vargarna vandrade med.

Och lika ofta borde det, vid det här laget, vara så att vargen vandrade (ex följde ett spår) och människan vandrade med.

Domesticeringen

För drygt 10.000 år sedan blev människan bofast. Det hände förmodligen inte från ena dagen till den andra. Men vi kom på att vi kunde samla frön och odla grödor. En del av de djuren vi jagade passade sig att börja domesticera och föda upp. Det är förmodligen inte vilka djur som helst som passade för detta. Det finns 3 faktorer som räknas som viktiga för att det ska gå att domesticera 1. De ska inte vara beroende av för specifik föda 2. De ska vara flockdjur (så de kan leva med varandra) 3. de ska inte bilda fasta par. Det blev grisar, får/getter, kor, hästar, hönsfåglar mfl.

Det här skedde först i Mellanöstern och det är där den huvudsakliga delen av vargens/hundens domesticering skedde.

Våra vargar/hundar hade vi ett stort försprång med när vi klev in i denna era. Här började vi även "hålla i" dem, med största sannolikhet även på deras villkor. De blev mer eller mindre platsbundna till någon hydda eller liknande. De var säkert ute på vift, men återkom. En del hundar blev mer platsbundna än andra och det kan vi se idag då vissa typer av hundar lättare håller sig till ex en gård än andra. Ute på landet nere i Europa ex Frankrike, Italien, Kroatien mfl länder (och förmodligen på sina håll på andra platser på jorden) är hundarna så platsbundna att om man säljer en gård så lämnar man

hundarna på gården till de nya ägarna. Hundarna liksom ingå: "Här är äppelträden, här är köket och här är hunden"

Någonstans här kan man tänka sig att vi gärna ville ha avkomma från de individer som passade våra intressen bäst och att vi började styra det så att dessa fick bli föräldrar.

Vad vi främst ville ha från dem var säkert olika. Förmodligen ville vi ha så mycket som möjligt av dem, men hur de specifika egenskaperna skulle uttryckas var förmodligen beroende av hur vi levde. Om/när vi jagade ville vi ha jaktsätt som bäst passade våra byten.

Om vi upplevde alla människor ur andra grupper som potentiella fiender ville vi ha hundar som verkligen försvarade oss hand/tandgripligen. Om det ofta kom människor som vi hade samarbeten med räckte det förmodligen med att de sa till när någon kom.

Om det fanns mycket rovdjur i närheten som ville ta våra djur ville vi förmodligen att våra vargar/hundar skulle gå hårt på dem. Om de gick för hårt på och dog så fick de mindre avkomma och spred på så vis inte sina gener i lika stor utsträckning (det naturliga urvalet).

Behövde vi flytta på våra djur för att de hade ätit upp allt gräs runt husen/hyddorna men utan att de skingrades för mycket och sprang iväg behövde vi hundar kontrollerade hjorden med liknande metoder som vid jakt, men ändå utan att skada djuren. Var djuren stora som kor behövde vi lite hårdare hundar, men var de dumstridiga eller av viss höjd så kunde de lättare sparkas ihjäl.

Och så började vårt förfinande, vår förädling av att slipa på hundarnas egenskaper.

Det finns tre huvudsakliga egenskaper som vi tror att vi behövde från hunden Vakt/beskydd, Jakt och iom att vi blev bosatta även vall. Och varje del består av flera små delar. Vakt/beskydd kan vara att vakta en gård för en gårdshund. Hos hundar som utvecklas hos nomader i Sibirien (Samojedfolket) var det till stor del att hålla spädbarn varma om nätterna.

Egenskaperna fanns där och finns än idag, men styrkan i egenskaperna och i förhållande till andra egenskaper behövde utgöra en balans som passade våra behov.

Här började olika hundtyper utvecklas.

De flesta hundar kunde lite av varje, men där våra behov var störst där lade vi mest krut och det gör vi än idag.

Hundraser

Fram tills hundens genom ("hela bilden av hundens gener) var kartlagda trodde vi att många hundraser funnits i många hundra år").

Men hundraser i den form vi oftast definierar det -en homogen grupp hundar där stamböckerna oftast är helt stängda) är ett något väldigt ungt. I den formen har våra hundraser funnits i snitt knappt 100 år (några längre tid och några kortare).

Däremot har ju hundtyperna funnits och utvecklats under väldigt lång tid såsom ex vindhundar eller vallande hundar.

En del typer har levt väldigt isolerade pga av ex geografiska gränser (på öar och liknande), men sedan började vi handla -flytta på oss och börja utbyta varor i allt större utsträckning och där var hundar inblandade. Även om man inte reste så behövde man en hund av det andra könet för att reproducera och letade då förmodligen bland närliggande grannar och valde den/de som passade bäst.

I perioder har också vilda hunddjur blandat sig i. Det har varit vargar och det har varit domesticerade men förrymda eller förvildade hundar (precis som vargen flyttat in hos människan har en del hundar flyttat ut.....det händer än idag hela tiden men idag är vi bättre på att plocka upp dem igen).

Hos våra nordiska spetsar har vargar letat sig in så sent som för 500 år sedan och på 1900-talet har minst två erkända raser skapats med inblandning av varg.

Inom typerna har man delat upp det i snävare typer och den utvecklingen sker än idag.

Bland de raser , i den formen vi har idag, skapades en stor del under sent 1800-tal.

Det var den stora "boomen" och den kom i och med att vi började anordna sk dogshows (dagens utställningar). De som grundade de stora föreningarna (ffa i Europa) ,såg till att det skrevs en standard och stängde stamböckerna var i första hand adelsmän.

Samtidigt väcktes ett väldigt stort intresse för detaljer i hundens exteriör och det fokuset kan vi idag se över hela världen, men som tydligast i Europa och i Nordamerika.

När hundarna "flyttar" tillbaka/ Feralisering

Det händer att hundar blir övergivna av oss eller överger oss och flyttar tillbaka ut.

Även om hunden blivit så beroende av oss finns exempel på när det har varit mer eller mindre framgångsrikt.

Feralisering innebär att människans urval slutar och hundarna blir förvildade och börjar reproducera sig på egen hand. Det naturliga urvalet träder in

Till Australien kom det inte hundar förrän sisådär 5000 år sedan. En del av dem flyttade tillbaka till naturen (övergavs eller övergav, förmodligen både och) och har levt så sedan dess. De klarade sig bra och spred sig över Australien. Idag är de förvånansvärt lika varandra, de är verkligen en egen typ -Dingon!

Man har tagit tillbaka dem till viss del genom att använda deras gener i uppkomsten av ffa en hundtyp/hundras.

Det här fenomenet är ganska så ensamt idag, men detta har förmodligen hänt åt båda håller flera gånger genom hundens historia på alla andra platser på jorden.

Det som händer är att de får de svårare under en period, antingen går de under, eller så hittar de nya krafter.

Ett annat exempel är Caanan dog – en Semi-vild hund. De har varit domesticerade men flyttat/flyttats ut på gatan. Sedan tog man in dem igen och gjorde en ras av dem. Det finns en del vilda kvar i Israel och man plockar in avelsmaterial ibland, bokstavligen från gatan.

Vi vet egentligen inte om någon/några av våra andra idag vilda arter delvis varit domesticerade någon gång i historien.

Sk. gathundar och i de fallen de fått avkomma i flera generationer utomhus är i vissa fall också att räkna som ferala. Får det gå tillräckligt långt så ser man att hundarna börjar bli lika varandra även om det var allehanda raser från början.

Det kan vara spännande att se på det så här, samtidigt finns det ett oerhört lidande i det eftersom de flesta hundar sedan så lång tid är skapta för att leva i samarbete med människan. Det finns de som lever ett bra liv (ex i närheten av turister eller andra som hjälper dem med mat och ibland annat) men de finns också de som svälter och lider. Det finns förstås icke-domesticerade djur som svälter och lider i det vilda också, men de är ju bättre anpassade för att vara just vilda.